

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Агробіологічний факультет
Кафедра рослинництва

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
ВЧЕНА РАДА
факультету

« _____ » _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
РОСЛИННИЦТВО

галузі знань 0901 «Сільське господарство і лісництво»

напряму підготовки «Агрономія»

для спеціальності (тей) 201 - «Агрономія»

Керівник ознайомчої практики

ст. викладач Шутий О.І.

Робоча програма затверджена
на засіданні кафедри
рослинництва
Протокол № від

Завідувач кафедрою

_____
(підпис) (прізвище та ініціали)
« _____ » _____ 2020р.

ОЗНАЙОМЧА ПРАКТИКА З ДИСЦИПЛІНИ «РОСЛИННИЦТВО»

Практична підготовка фахівців зі спеціальності «Агронія» є невід'ємною складовою частиною навчального процесу в аграрних закладах вищої освіти. Якщо теоретичний курс навчальних дисциплін покликаний «озброїти» студентів сумою необхідних знань, передбачених вимогами конкретного освітньо-кваліфікаційного рівня, то під час практики вони набувають уміння застосовувати ці знання до виконання стандартних фахових функцій.

Особливого значення набуває практична підготовка фахівців з агрономії в умовах глибоких реформ, які відбуваються в аграрній сфері суспільства України.

Суть ознайомчо-агрономічної практики полягає в орієнтації змісту практик на досягнення головної мети – формування технолога з агрономії, здатного обґрунтувати, скласти і реалізувати раціональну систему адаптивного екологічного рослинництва, яка забезпечить стабільну, економічно доцільну, адекватну біокліматичному потенціалу агроландшафту продуктивність сільськогосподарських культур за умов розширеного відтворення родючості ґрунту й екологічного благополуччя виробленої продукції та довкілля.

Така модель фахівця-технолога відповідає національним інтересам українського народу, тому, що на нього буде покладена відповідальність за вміле використання і збереження для нащадків пріоритетного скарбу України – її родючої землі, яка за вартістю становить 80 % національного багатства, а створена на ній щорічна продукція – близько 40 % валового національного продукту. Тому українське село і чекає на дбайливих господарів, творців систем органічного рослинництва, орієнтованих на зростання виробництва екологічно чистої продукції, збереження родючості ґрунту і довкілля.

ОЗНАЙОМЧА ПРАКТИКА

1. Мета та завдання навчальної практики

Ряд важливих питань теоретичного і лабораторного курсу можна вважати задовільно вивченими лише в тому разі, коли після ознайомлення з ними в лабораторних умовах, студент власноручно виконає їх в умовах виробництва, використовуючи для цього живі рослини з колекційних розсадників або виробничих посівів, здійснюючи відповідні технологічні процеси.

Ряд питань не можуть бути добре засвоєними студентами в зв'язку з неможливістю зберегти під час гербаризації деякі характерні ознаки рослин.

Такі питання інтенсивної технології вирощування зернових, технічних та інших культур, як оцінка стану озимих культур і трав після перезимівлі, визначення заходів щодо догляду за ними; особливості підготовки ґрунту та внесення добрив, встановлення строків та способів сівби, застосування пестицидів, ретардантів, формування густоти; визначення повноти сходів і густоти стояння рослин, динаміка формування врожаю фітомаси, біологічного врожаю, господарсько цінної частини фітомаси, оцінки стану посівів перед збиранням, визначення способу збирання зернових та інших культур, ступеня полеглих культур, пониклості колосся, втрат урожаю під час збирання та інше, не можна взагалі практично засвоїти без використання в натурі виробничих процесів.

Відмічені й ряд інших причин вимагають перенесення вивчення частини лабораторно-практичного курсу рослинництва на літній період, коли є можливість виконати їх практично в польових умовах при наявності живих рослин з непорушеною їх будовою, просторовим розміщенням органів на рослині та рослин у посівах, з їх природним забарвленням .

Ознайомча практика з рослинництва передбачає закріплення на практиці знань і засвоєння нової інформації з питань вирощування польових культур із застосуванням біологізованих технологій, одержаних на лабораторно-практичних

заняттях; безпосередню участь кожного студента в практичному виконанні операцій стосовно здійснення інтенсивних технологій при вирощуванні озимої пшениці, кукурудзи, гороху, цукрових буряків, прогнозуванні врожаю та інших завдань за тематикою практики.

Студенти знайомляться в польових умовах з видовою різноманітністю польових культур, вивчають особливості будови вегетативних і генеративних органів, практично визначають фази росту і розвитку сільськогосподарських культур, етапи органогенезу, проводять біологічний контроль за формуванням урожаю, визначають повноту сходів, густоту стояння рослин, біологічний урожай і його структуру, дають загальну оцінку посівів перед збиранням, вивчають прогресивні прийоми формування оптимальної густоти, догляду за посівами, збирання врожаю тощо.

Ознайомча практика з рослинництва проводиться в учбових господарствах з використанням для цього виробничих посівів. Деякі питання, наприклад, ознайомлення з різноманітністю польових культур, вивчення особливостей будови вегетативних органів, відмінних ознак у межах культур однієї виробничої групи і між групами вивчаються студентами на колекційних розсадниках кафедри рослинництва. Робочі дні практики мають розподілятися так, щоб охопити найважливіші періоди польових робіт і розвитку культур.

Ознайомчу практику студенти проходять у складі академічної групи. На час практики групу розділяють на бригади (ланки) по 4-5 осіб, які по чергово виконують те чи інше завдання програми практики. Під час загальної оцінки зовнішнього вигляду посівів, ознайомлення з різноманітністю рослинного видового складу в господарстві чи колекційному розсаднику студенти працюють у складі групи.

В період практики студент веде робочий зошит, в якому записує тему, її зміст і проведену з теми роботу. Перед прийняттям заліку з практики зошит здається на перевірку керівнику практики.

Структура і зміст програми агрономічно-ознайомчої практики, яка проводиться дистанційно

1. Програма навчальної практики

№ п/п	Тема практичних занять	Кількість годин
1	Ознайомитися з галуззю рослинництва у господарствах України, США та Європи.	7
2	Ознайомлення з видовою різноманітністю польових культур.	5
3	Визначення типів суцвіть та їхньої будову	3

2. Практичні завдання з програми практики, які виконуються дистанційно

№ п/п	Завдання, які потрібно виконати дистанційно	Посилання на матеріал
1	<p>1. Ознайомитися з галузевою структурою господарства України та світу.</p> <p>2. Ознайомитися з основними сільськогосподарськими культурами які вирощуються у нашій країні.</p> <p>3. Обрати за власним бажанням одну культуру та зробити її опис.</p>	<p>https://www.youtube.com/channel/UCiv7hcBEi45qRcgi3OzL1Hg</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=C1628lsouzM</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=lvy90kGdKak</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=yINu5BIxBSQ</p>
2	<p>1. Вивчити класифікацію груп зернових культур.</p> <p>2. Визначити ознаки поділу зернових культур на хліба першої та другої групи.</p>	<p>https://www.youtube.com/watch?v=fksYOyEtYCc</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=OSJqegeuL3g</p> <p>https://books.google.com.ua/books?id=Q6f4CQAAQBAJ&pg=PA91&hl=uk&source=gbs_toc_r&cad=3#v=onepage&q&f=false</p>
3	<p>1. Ознайомитися з типами суцвіть зернових культур, вивчити їх будову.</p>	<p>https://books.google.com.ua/books?id=Q6f4CQAAQBAJ&pg=PA91&hl=uk&source=gbs_toc_r&cad=3#v=onepage&q&f=false</p>

Тема 1. Ознайомитися з рослинництвом у господарствах України, США та Європи.

Завдання 1. Зробити опис обраної культури за планом:

1. Біологічні особливості.
2. Стан та перспективи виробництва (обраної культури) в світі та Україні.
3. Народногосподарське значення.

Тема 2. Ознайомлення з видовою різноманітністю польових культур.

Завдання 1. **Вивчити класифікація груп зернових культур.**

Таблиця 1

Класифікація зернових злакових культур

Група зернових хлібів	Родина	Основні види	
		Українська назва	Латинська назва

Завдання 2. **Визначити ознаки поділу зернових культур на хліба першої та другої групи.**

Таблиця 2

Головні ознаки хлібів першої та другої груп (За М. А. Білоножком, Д. М. Алімовим)

Ознаки	I група (справжні хліба)	II група (просовидні хліба)
Кількість зародкових корінців при проростанні насіння		
У колосках краще розвинені квітки		
Наявність борозенки на черевному боці зернівки		
Відношення до вологи		
Відношення до тепла		
Тип розвитку		

Ріст і розвиток на початку вегетації		
Відношення до довжини дня		

Тема 3 Визначення типів суцвіть та їх будову.

Завдання:

1. Ознайомитися з типами суцвіть зернових культур, вивчити їх будову..

Зарисувати будову суцвіть злакових рослин, використовуючи натуральні зразки, обов'язково звернути увагу на особливості будови колосу ячменю, волотей сорго проса та кукурудзи, колосоподібних суцвіть могона та чумизи, качана(початка) кукурудзи.

Колос складається з : _____

Рис. 5. Суцвіття злакових рослин:
a – колос пшениці; *б, в, г* – волоті відповідно вівса, проса, кукурудзи; *д* – початок кукурудзи

Колосок складається з: _____

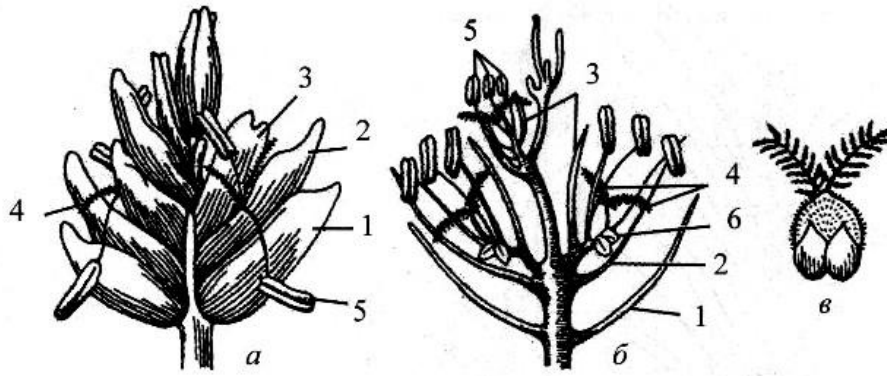

Рис. 6. Будова колоска пшениці:

a – колосок; *б* – схема будови колоска; *в* – маточка і лодикуле; 1 – колоскові лусочки; 2 – зовнішня квіткова луска; 3 – внутрішня квіткова луска; 4 – пиляки; 5 – приймочка; 6 – зав'язь

Волоть _____

_____

Колосоподібна волоть _____

_____

Початок _____

_____

_____

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Для узагальнення матеріалів, що зібрані під час практики і підготовки звіту студентам у кінці практики відводиться 2-3 дні.

Обсяг звіту 8 - 10 сторінок рукописного тексту на папері формату А4 (297x210 мм), параметри форматування: шрифт Times New Roman, кегль 14, стиль - звичайний (normal); поля: зліва - 2,5 см, зверху і знизу, справа - 1,5 см; міжрядковий інтервал — півтора.

Зміст звіту викладається на одній сторінці листа (з лівого боку сторінки залишають поле 3 см). Звіт має бути ілюстрований діаграмами, таблицями, графіками тощо. Список літератури складають відповідно до стандарту. Звіт повинен бути написаний чітко, розбірливо, грамотно згідно плану. Звіт перевіряється і затверджується керівниками практик від бази практики і університету.

В умовах дистанційного навчання студенти які мають можливість вийти в поле і виконати вищенаведені завдання. Фото підтвердження та розрахунки використовуються при написанні звіту..

Студенти які не мають можливості виходу в поле, виконують завдання використовуючи інтернет джерела, орієнтовні дані літературних джерел. Заповнюють таблиці які дані в завданнях.

Звіт за виконання практичних завдань надсилати на адресу електронної пошти : 0980872284@ukr.net

Старостам створити Viber групу для вирішення незрозумілих питань студентами. Контактний номер 0980872284.

Звіт оцінюється за 100 бальною системою.

Звіт надсилається по закінченню практики терміни якої встановлює деканат.

Рецензія робіт буде виконана протягом трьох робочих днів і проінформована виконавця.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Список використаних джерел слід розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні дипломних робіт), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів із бібліотечної та видавничої справи. Зокрема потрібну інформацію можна одержати із таких міждержавних і державних стандартів: ГОСТ 7.1-84 «СИБИД. Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления», ДСТУ 3582-97 «Інформація та документація Скорочення слів в

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ ПРАКТИК

- Гречкосій В.Д., Дмитришак М.Я., Шатров Р.В., Мокрієнко В.А., Юник А.В. Комплексна механізація виробництва зерна. Навчальний посібник. Київ: ТОВ "Нілан-ЛТД", 2012. 288 с.
- Гречкосій В.Д., Дмитришак М.Я., Шатров Р.В., Мокрієнко В.А., Юник А.В., Свидинюк І.М. Комплексна механізація буряківництва. Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ "Нілан-ЛТД", 2013. 358 с.
- Каленська С.М., Дмитришак М.Я., Мокрієнко В.А., Юник А.В., Антал Т.В. Рослинництво з основами програмування врожаїв сільськогосподарських культур. Підручник. Київ: ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 576 с.
- Каленська С.М., Мокрієнко В.А., Дмитришак М.Я., Юник А.В., Антал Т.В. Рослинництво. Підручник. Київ: ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ», 2017. 644 с.
- Дмитришак М.Я., Мокрієнко В.А., Юник А.В. Морфобіологічні особливості та технології вирощування технічних

культур. Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 482 с.

- Доспехов Б. А. Методика полевого опыта. М.: Агропромиздат, 1985.- 350 с
- Основи наукових досліджень в агрономії: підручник / В.О. Єщенко, П. Г. Копитко, В. П. Опришко, П. В. Костогриз; за ред. В. О. Єщенка. – К.: Дія, 2005. – 288 с.
- Рослинництво. Лабораторно практичні заняття:/ Бобро М.А., Танчик С.П., Алімов Д.М. (ред.) Рослинництво. - К.